

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.104.2025
Warszawa, 18 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź na interpelację nr 8453 Pana Posła Michała Wawera oraz grupy posłów *w sprawie Europejskiej konwencji praw człowieka.*

Tak, Polska przyjęła ustawodawstwo (ustawa z dnia 2 października 1992 roku o ratyfikacji Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Dz. U. z 1992 r., Nr 85, poz. 427), które w całości włącza merytoryczne postanowienia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w taki sposób, że artykuły te mają bezpośredni skutek i moc prawną w krajowym porządku prawnym Polski.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz.U. 2000 nr 39, poz. 443), „*umowa międzynarodowa oznacza porozumienie między Rzeczpospolitą Polską a innym podmiotem lub podmiotami prawa międzynarodowego, regulowane przez prawo międzynarodowe, niezależnie od tego, czy jest ujęte w jednym dokumencie czy w większej liczbie dokumentów, bez względu na jego nazwę oraz bez względu na to, czy jest zawierane w imieniu państwa, rządu czy ministra kierującego działem administracji rządowej właściwego do spraw, których dotyczy umowa międzynarodowa*”.

Wobec tego Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (dalej: "Konwencja"), otwarta do podpisu 4 listopada 1950 roku, której Rzeczpospolita Polska jest Stroną od dnia przystąpienia do niej, tj. 19 stycznia 1993 roku, jest umową międzynarodową.

Sposób obowiązywania umów międzynarodowych względem Rzeczypospolitej jest wyrażony przede wszystkim w Rozdziale III Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Szczególnie art. 91 ust. 1 stwierdza, że: „*Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy*”.

Ponadto zgodnie z art. 91 ust. 2 Konstytucji RP: „*Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową*”.

Konwencja została w Polsce ratyfikowana 19 stycznia 1993 roku, a więc stała się częścią krajowego porządku prawnego. Jej przepisy są zatem stosowane bezpośrednio, chyba że ich stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy. Konwencja została ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Jednocześnie, nie sposób nie zgodzić się, że przytoczone przez Państwo Posłów artykuły Konwencji (od art. 2 do art. 18) mają na ogół nieostry charakter. Jest to spowodowane koniecznością określenia norm mogących mieć zastosowanie w odniesieniu do szeroko odmiennych systemów prawnych Układających się Stron Konwencji. Od poszczególnych Stron oczekuje się więc przestrzegania przepisów Konwencji poprzez odpowiednie kształtowanie systemu prawa krajowego tak, aby ten odzwierciedlał reguły zawarte w Konwencji. To oczekiwanie jest częściowo wyrażone w preambule do Konwencji: „*(...)[Wysokie Układające się Strony] korzystają przy tym z marginesu oceny, pod kontrolą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ustanowionego niniejszą Konwencją(...)*”.

Co do kwestii przyjmowania konkretnego ustawodawstwa krajowego, w celu zapewnienia zgodności prawa polskiego ze standardami Konwencji, można wskazać szereg zmian przyjętych przez polskiego ustawodawcę, spowodowanych bezpośrednio wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka:

- Za sprawą wyroku *Kędzior przeciwko Polsce*, na mocy ustawy z dnia 9 maja 2007 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, do art. 559 KPC dodano przepis § 3, który umożliwia osobie całkowicie

ubezważsnownolnionej złożenie wniosku o uchylenie albo zmianę ubezważsnownolnienia.

- W wyniku wyroków w sprawach *Ladent przeciwko Polsce*, *Nowak przeciwko Polsce* oraz *El Kashif przeciwko Polsce* polski ustawodawca dodał § 3 do art. 279 KPK, zgodnie z którym osobę ściganą listem gończym należy w razie zatrzymania niezwłocznie doprowadzić do sądu, w celu rozstrzygnięcia o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu wobec niej tymczasowego aresztowania.
- Na skutek wyroków *Trzaska przeciwko Polsce* oraz *Kauczor przeciwko Polsce* także dokonano kompleksowych zmian w kwestii uregulowania środka tymczasowego aresztowania, a mianowicie jego przedłużania. Modyfikacji uległy wtedy przepisy art. 263 KPK.

Oprócz wskazanych przykładów można również przywołać skutki wyroków *Siałkowska przeciwko Polsce* oraz *Staroszczyk przeciwko Polsce* (istotne zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego), *Niedbała przeciwko Polsce*, *Dacewicz przeciwko Polsce* oraz *Klamecki przeciwko Polsce* (sądowa kontrola zastosowania środka tymczasowego aresztowania) czy *Kudła przeciwko Polsce* (wprowadzenie skargi na przewlekłość postępowania).

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/